

De RoSa-factsheets maken u wegwijs in het gelijke kansenlandschap in Vlaanderen. Telkens wordt er op een bepaald terrein nagegaan wat de situatie is. Zowel bredere thema's als meer specifieke krijgen aandacht, naargelang de relevantie en/of beschikbaarheid van informatie en het voorhanden zijn van cijfermateriaal. Bedoeling is niet zozeer volledigheid te bieden maar wel op een overzichtelijke en toegankelijke manier de positie van de vrouw in Vlaanderen te schetsen. RoSa is sinds 1978 in Vlaanderen hét adres voor informatie en documentatie over gelijke kansen, emancipatie en vrouwenstudies in binnen- en buitenland.

Nr.24. ● Juni 2003

Vluchthuizen, vroeger en nu

In deze Fact Sheet gaan we na in welke context de vluchthuizen ontstaan zijn, hoe de vluchthuizenbeweging gegroeid is en hoe de hulpverlening in de vluchthuizen aangepakt wordt. We beschrijven wat een vluchthuis doet en op welk doelpubliek het zich richt.

1. Ontstaansgeschiedenis van de vluchthuizen

1.1 IDEOLOGISCHE ACHTERGROND

Vrouwenbewegingen stellen in het begin van de jaren zeventig in eigen midden vast dat geweld in de partnerrelatie frequent voorkomt. Vrouwenhuizen worden telkens weer geconfronteerd met mishandelde vrouwen die een tijdelijk veilig onderkomen zoeken. Dit leidt tot het besef dat vrouwen op onderlinge solidariteit aangewezen zijn. "Je kan weg als je wil" wordt hun motto.

De vluchthuisbeweging is gegroeid uit het feminisme van de tweede golf¹, dat verschillende stromingen omvat. Vooral in het *feministisch socialisme*² uit de tweede periode van de tweede feministische golf is de vluchthuisbeweging ontstaan. Volgens de "femsoc"-beweging maakt het patriarchaal kapitalistische systeem de vrouw emotioneel en financieel afhankelijk van de man. Die structurele machtsongelijkheid leidt tot de onderdrukking van de vrouw. Vrouwenmishandeling is daarvan een extreme vorm.

Uit het feministische denken is ook het begrip "*vrouwenhulpverlening*"³ ontstaan. Deze alternatieve vorm van hulpverlening leert vrouwen in de vluchthuizen vertrouwen op seksegenoten als hulpbron. In de vrouwenhulpverlening staan twee principes centraal: het *vermijden van onnodige machtsuitoefening* en het *stimuleren van zelfbeschikking*.

¹ De Tweede Feministische Golf in Vlaanderen. Rosa Fact Sheet nr. 3, 2000.

<http://www.rosadoc.be/site/mainnl/pdf/nr3.pdf>

² Feminisme en Feministische Stromingen. RoSa Documentatiecentrum, Fact Sheet nr. 14, juli 2002. <http://www.rosadoc.be/site/mainnl/pdf/nr14.pdf>

³ Christine Naegels, Residentiële vrouwenopvang. 'Hulpverlening aan vrouwen en vrouwenhulpverlening, een vanzelfsprekende combinatie?'. VUB, 1989-1990

Vrouwenhulpverlening stelt dat problemen van vrouwen verband houden met socialisatie en maatschappelijke positie. Individualisering van hun problemen wordt niet getolereerd. Vrouwen moeten zelf oplossingen vinden: van normatieve hulp kan geen sprake zijn.

1.2 HISTORISCHE ACHTERGROND

In 1971 richt de Britse Erin Pizzey het eerste vluchthuis op in Chiswick bij Londen⁴. Haar boek "Gillen van pijn is burengerucht" geeft het startsein voor de uitbouw van de hele vluchthuisbeweging. Het Chiswick Women's Aid organiseert nationale campagnes om aandacht te vragen voor het probleem. De sensatiepers springt erop en langzaam maar zeker groeit de belangstelling én de sympathie voor mishandelde vrouwen. De eerste vluchthuizen openen de deuren. Een aantal medewerksters organiseert zich in 1975 in de National Women's Aid Federation.

In 1975 komt Erin Pizzey voordrachten houden in Brussel. Een jaar later pas, naar aanleiding van het "Internationaal Tribunaal van misdaden tegen de vrouw" (het Russell Tribunaal) in Brussel, gaan vrouwenverenigingen in ons land tot de actie over.

Er ontstaan twee groepen, met elk een eigen visie op hulpverlening. Volgens de Nationale Vrouwenraad⁵ is de professionele vorming van de hulpverleensters erg belangrijk. Ze vinden het bovendien raadzaam eerst onderzoek te doen. Na de publicatie van het onderzoeksrapport Stevens in 1979 wordt de vzw "Opvangcentrum van de Nationale Vrouwenraad voor vrouwen in nood" opgericht.

Een tweede groep vliegt er meteen in. Hun vzw "Collectief voor mishandelde vrouwen" opent in november 1977 het eerste Belgische vluchthuis in Brussel. Drie maanden later volgt Leuven, en nog in hetzelfde jaar Gent en Antwerpen. Tegen 1980 zijn er zes vluchthuizen in Vlaanderen, drie in Wallonië en een in Brussel. Die groeperen zich in de "Federatie van Huizen voor Mishandelde Vrouwen", die in 1981 wordt omgedoopt tot de Federatie Vrouwen Tegen Mishandeling vzw.

1.3 HISTORIEK VAN DE STRUCTUREN

In Vlaanderen is de residentiële hulpverlening aanvankelijk vrij ongestructureerd. Vanaf 1975 ontstaan allerhande opvanginitiatieven: naast vluchthuizen, een term die voor het eerst gebruikt wordt door de feministen, richt men crisisopvangcentra op, tussenhuizen, beschutte woonvormen, verslaafdencentra. De residentiële beweging wordt gecentraliseerd in de thuislozensector. De Nationale Vereniging der Onthaalhuizen wordt in 1977 gesplitst in L'Association des Maisons d'Accueil en de Vereniging der Vlaamse onthaalhuizen

Tot aan het Besluit van de Vlaamse Executieve van 4 april 1990 worden de vluchthuizen niet wettelijk erkend of gesubsidieerd. Pas met dit Besluit is de opvang van vrouwen met kinderen voorzien als aparte erkenningcategorie binnen de algemene thuislozenzorg. Op basis van het Decreet van 19 december 1997⁶ ontstaan per regio overkoepelende Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW)⁷.

⁴ Inge De Meuter, Inventarisatie van de werking van de Vlaamse vluchthuizen in een post-feministisch tijdperk. V.U.B., 1997-1998.

⁵ Huidige benaming: "Nederlandstalige Vrouwenraad" – website: <http://www.vrouwenraad.be>

⁶ lees de volledige tekst van het decreet online op: <http://www.wvc.vlaanderen.be/jurifel/welzijnswerk/aww/organisaties/decreet19d1997algemeenwelzijnswerk.htm>

⁷ Voor hulpverlening en doorverwijzing kan men terecht bij het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, Diksmuidelaan 50, 2600 Berchem, tel. 03/366 15 40 e-mail: post@steunpunt.be, webadres :

2. De organisatie van residentiële hulpverlening vandaag

2.1 CENTRA ALGEMEEN WELZIJSWERK

Vrouwenopvangcentra en *vluchthuizen* vallen sedert 1997 onder de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW). De opvang van vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld is een van de hoofdpodochten van de CAW. Door de invoering van de enveloppenfinanciering⁸ is de autonomie van de centra sterk toegenomen. Binnen een ruim takenpakket kunnen zij zelf hun prioriteiten bepalen. Zo kunnen de centra zelf beslissen om vluchthuizen te sluiten. Dit was onder meer het geval voor het vluchthuis in Antwerpen. Daar is nu gekozen voor een meer ambulante en geïndividualiseerde begeleiding in appartementen die men reserveert voor vrouwen die van huis weg willen⁹.

Vrouwenopvangcentra werken met een brede doelgroep: vrouwen uit verschillende leeftijdscategorieën, uit verschillende culturen en uit verschillende sociale klassen worden opgenomen. Er zijn momenteel 24 vrouwenopvangcentra in Vlaanderen, met een totale opvangcapaciteit van zo'n 300 bedden. Daarvan zijn er 7 echte vluchthuizen: in Diest, Gent, Hasselt, Leuven, Mechelen, Roeselare en Turnhout. Gemiddeld is er een begeleider per 4,5 opvangplaatsen. In 2002 bedroeg het aantal opvangplaatsen in de 7 vluchthuizen samen 68 plaatsen voor vrouwen en 29 voor hun kinderen. Ze verblijven gemiddeld 46 dagen in het vluchthuis. De maximaal toegelaten verblijfsduur is 6 maanden¹⁰ (zie overzichtstabel achteraan).

2.2 VROUWENONTHAALCENTRA VERSUS VLUCHTHUIZEN

Binnen de vrouwenopvangcentra maakt men een onderscheid tussen de algemene *vrouwenonthaalcentra* en de specifieke *vluchthuizen*. Zowel de vrouwenonthaalcentra als de vluchthuizen willen de sociale zelfstandigheid en weerbaarheid van vrouwen bevorderen. Beide hechten veel belang aan de kinderwerking. De aanmeldingsproblematiek en de selectie zijn echter verschillend.

Vrouwenonthaalcentra (VOC) zijn vooral laagdrempelige eerstelijnsdiensten waar vrouwen terecht kunnen voor advies, informatie en hulpverlening. Hier krijgen *alle vrouwen in crisis* toegang. Er zijn geen wachtlijsten en er gebeurt geen selectie. Terwijl vluchthuizen enkel slachtoffers van partnergeweld opnemen, is dat bij de VOC slechts een gedeelte van de problematiek. VOC accepteren ook vrouwen met verslaving- en psychiatrische problemen of vrouwen die beland zijn in extreme armoede. Bij VOC is de hulpverlening expliciet gericht op gezinsreïntegratie. VOC houden hun adres niet geheim. Volgens een VOC-medewerkster gebeurt het zelden dat een agressieve partner door de politie verwijderd moet worden.

Vluchthuizen laten enkel vrouwen toe die mishandeld of bedreigd zijn door hun partner. Ze profileren zich als anonieme verblijfplaatsen die rust, veiligheid en ondersteuning bieden.

3. De werking van de vluchthuizen

<http://www.steunpunt.be>

⁸ Vandaele: "financiering aan de hand van een globaal toegekend bedrag, waarvan de verdeling over specifieke uitgaveposten onder de verantwoordelijkheid van de gefinancierde valt".

⁹ Bron: Juriwel, databank voor welzijnsrecht. Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn. E-mail van 17/3/2003. Tel.:02/553.33.81.

¹⁰ Bron: Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, Tel.: 03/366.15.40

3.1 ORGANISATIE EN BEGELEIDING

Een vluchthuis biedt een tijdelijk alternatief voor de gezinssituatie. Naast een intensieve emotionele begeleiding en training om zelfstandigheid en weerbaarheid te bevorderen, zorgt het vluchthuis ook voor informatie en administratieve ondersteuning en onderhoudt het contacten met andere eerste lijnsdiensten, met politie en advocaten.

Het vluchthuis streeft naar een *integrale hulpverlening*. De totale leefsituatie van de hulpvraagster wordt bekeken, men maakt een inventaris van al haar materiële en immateriële problemen en de samenhang ertussen. Het belangrijkste streefdoel van de hulpverlening is dat een mentale ommekeer bij de cliënt plaatsgrijpt, waardoor ze sterk genoeg wordt om de grens te trekken en voor zichzelf op te komen. Daarom werkt de hulpverlening eerst aan een positief zelfbeeld bij de cliënt. Dat groeiproces vergt tijd.

Het hulpverleningsaanbod bestaat uit de *individuele begeleiding*, de *groepswerking* en de *kinderwerking*.¹¹

Bij de individuele begeleiding is er aandacht voor het individuele, het relationele en het maatschappelijke aspect. Bij het intake-gesprek krijgt de nieuwkomer een individuele begeleidster voor de hele periode van haar verblijf.

Belangrijk in een vluchthuis is ook het groepsleven. De groep wordt geacht de nieuwkomer te helpen. De vrouwen hebben een eigen slaapkamer maar ze leven verder in gemeenschap. Ze vergaderen om al hun plannen, grieven, conflicten te bespreken. Ze regelen samen het huishouden en verdelen de klussen. De sociale controle in een vluchthuis is heel sterk. Alcoholisme of een verkeerde aanpak van de kinderen kunnen afkeuring van de groep uitlokken. Alles is gericht op zelfredzaamheid. De moeders zijn de enige verantwoordelijke voor hun kinderen. Hulpverleners worden verondersteld afstand te houden, tenzij er iets misloopt.

In elk vluchthuis is er een kinderwerking met een speciale kinderbegeleidster. De jongste jaren wordt bijzonder veel aandacht besteed aan het algehele welzijn van het kind. Kinderen ondergaan het leven in een vluchthuis als een ingrijpende verandering. Dat vergt extra aandacht en begeleiding. Men werkt actief aan de moeder-kindrelatie, om te zorgen dat de schade aan het kind niet nog groter wordt. In de pioniersfase werd de partner resoluut geweerd. Daar is men ondertussen van afgestapt. In het kader van de kinderwerking organiseren hulpverleners soms gesprekken met de vader, als de moeder het goedvindt. Dat gesprek heeft plaats buiten het vluchthuis, in aanwezigheid van een begeleidster. De man kan er ook een steunfiguur bij vragen.

Een ander belangrijk luik in de werking van een vluchthuis, is preventie van vrouwenmishandeling via signaleren, sensibiliseren en informeren van de buitenwereld, acties voeren voor recht op huisvesting, op werk en financiële steun. Men wil het beleid beïnvloeden door publieke aandacht voor partnergeweld te eisen. Niet alleen het stilzwijgen van mishandelde vrouwen moet worden doorbroken, ook de mythes, vooroordelen en weerstanden rond partnergeweld moeten bespreekbaar worden gemaakt.

3.2 DOELGROEP

Elke vrouw tussen 18 en 65 jaar kan worden opgenomen. Ze mag haar kinderen meebrengen. Ze betaalt zelf de verblijfskosten. Ze kan samen met haar begeleid-

¹¹ Barbara Demeyer, Muriel Princen & Tine Van Regenmortel, *Maatzorg in de thuislozenzorg. Een proces van herankeren*. Leuven, KULeuven. Hoger Instituut voor de Arbeid, 1997.

ster financiële steun gaan vragen bij het OCMW. Vrouwen die in een vluchthuis binnenkomen zijn dikwijls arm en vrij laaggeschoold. De helft heeft geen inkomen (de partner verbiedt haar om buitenshuis te werken), anderen beschikken over een vervangingsinkomen. De helft is jonger dan 30 jaar, zelden zijn ze ouder dan 50. De helft van de kinderen is jonger dan 6 jaar. Tot 1990 was 90% Belgisch, later kwamen er meer migrantenvrouwen (20 à 25%). Vluchthuis Roeselare neemt enkel vrouwen op die Nederlands, Frans, Duits of Engels kennen, anders kunnen ze geen begeleiding geven. Andere huizen hebben een tolk (Gent).

3.3 TERUGKEERGEDRAG

De cliënten van vluchthuizen hebben niet allemaal de intentie hun partner te verlaten: slechts zes op tien komen naar het vluchthuis met die bedoeling. Twee vrouwen op drie twifelen over wat ze willen. Ongeveer een vrouw op tien wil alleen even op adem komen en daarna terug naar huis.

In realiteit blijkt dat één vrouw op drie terugkeert bij haar gewelddadige partner. Soms komen ze verschillende keren naar het vluchthuis voor ze definitief een besluit nemen.

De kenmerken van de hulpverlening hebben geen invloed op het terugkeergedrag¹². De determinanten zijn te zoeken bij de vrouw zelf. Het zijn dezelfde factoren die verklaren waarom geweld zolang verdragen wordt. Vooreerst zijn er de waarden die de vrouw zelf hanteert: de relatie in stand houden, begrip opbrengen. Bovendien is er de visie van de maatschappij op de vrouw: een vrouw is begrijpend, warm en teder. Daarnaast is er een feitelijke afhankelijkheid (inkomen) en gevoelsmatige afhankelijkheid (niet alleen kunnen leven). Vrouwen ontwikkelen al dan niet efficiënte overlevingsstrategieën¹³.

3.4 OPNAME

Iemand belt naar het vluchthuis, in 25 tot 30% van de gevallen is dat het slachtoffer zelf. Soms belt een ziekenhuis, het OCMW, Kind & Gezin, de politie of een Crisisopvangcentrum in haar plaats. Aan de telefoon wordt geoordeeld of ze beantwoordt aan het profiel. Men gaat na hoe gevaarlijk haar situatie is en of ze meteen weg kan. Ze krijgt de raad belangrijke documenten mee te nemen. Na telefonische afspraak wordt ze afgehaald op een neutrale plaats: het station, het politiekantoor. De politie verwittigt de partner dat zijn vrouw zich in een vluchthuis bevindt.

4. Slotbemerkingen

Uit verschillende internationale studies blijkt dat de prevalentie van fysiek of seksu-

¹² Sybille Opdebeeck, Rosemie Bruynooghe, Agnes Verbruggen, *Residentiële hulpverlening aan mishandelde vrouwen in Vlaanderen*. L.U.C., 1991.

¹³ *Huiselijk geweld: oorzaken en gevolgen*. RoSa Documentatiecentrum, Fact Sheet nr. 18, November 2002.

eel geweld tegen vrouwen door hun mannelijke partner varieert tussen 7 en 35 %. Vluchthuizen zijn anno 2003 nog altijd overbezet en dus nog altijd nodig. Ze bieden een meerwaarde ten opzichte van andere hulpverlening omdat de geweldsituatie gestopt wordt.

Sinds vrouwengroepen aan het eind van de jaren 70 met veel engagement en weinig middelen vluchthuizen oprichtten, is er al vijftientig jaar overheen gegaan. Ondertussen heeft de overheid de residentiële hulpverlening geprofessionaliseerd, gestructureerd en gesubsidieerd. Er zijn wetgevende initiatieven genomen en sensibiliseringscampagnes gehouden.

Toch is het de wens van de mensen op het terrein dat het beleid niet alleen structuren voorziet, maar ook rekening houdt met hoe mensen denken. Het volstaat immers niet om een slachtoffer van partnergeweld een nieuw huis te geven: zolang de vrouw mentaal niet sterk genoeg is om grenzen te stellen, zal ze niet aan de druk van de partner kunnen weerstaan om hem weer bij zich toe te laten.

Daarom menen hulpverleners dat er meer en langdurige trajectbegeleiding noodzakelijk is, zowel voor de moeder als voor de kinderen, die getraumatiseerd zijn als getuige of als medeslachtoffer. Kinderwerking heeft bovendien een preventief effect voor de komende generatie. Die kinderen lopen immers een groot risico om later de gedragspatronen van hun ouders over te nemen. Hulpverleners dringen bovendien aan op een aangepaste daderbegeleiding onmiddellijk na de crisisinterventie.

Ook vragen de hulpverleners dat sensibiliseringscampagnes gepaard zouden gaan met het verhogen van het aantal opvangplaatsen en dat wetsvoorstellen rekening houden met de dagelijkse realiteit. Zo gelooft men dat 24 uur voorhechtenis ave-rechts werkt als er geen daderbegeleiding volgt, en dat kinderen vanaf 16 hun vader voor de rechtbank niet zullen beschuldigen: kinderen zijn immers loyaal aan beide ouders. Het Oostenrijkse model, waarbij de dader voor een tiental dagen de toegang tot de gezinswoning wordt ontzegd, heeft veel aanhangers in de hulpverlening. Er is in die zin een Voorstel van Resolutie ingediend in de Kamer bij het Vlaamse Parlement op 20 december 2002.

De nieuwe wet van 28 januari 2003¹⁴ slaat op de periode nadat het slachtoffer van partnergeweld het huis heeft verlaten en al dan niet een vraag tot echtscheiding heeft ingediend, maar vóór de echtscheiding is uitgesproken. Tijdens die periode mag de mishandelde partner automatisch in de echtelijke woning blijven, terwijl de dader elders onderdak zoekt. Het slachtoffer moet wel aan de vrederechter of de rechter in kortgeding bewijzen van de mishandeling voorleggen: PV's, doktersat-testen, getuigenissen.

Samenstelling: Brigitte Rys

Literatuur

¹⁴ Wet van 28 januari 2003 tot toewijzing van de gezinswoning aan de echtgenoot of aan de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van fysieke gewelddaden vanwege zijn partner en tot aanvulling van art. 410 van het Strafwetboek, Belgisch Staatsblad 12 februari 2003.

- **De Meuter Inge**, Inventarisatie van de werking van de Vlaamse vluchthuizen in een post-feministisch tijdperk. V.U.B., 1997-1998.
- **De Laet Anne, Van der Veken Mieke**, Visies op vrouwenmishandeling en beschrijvende analyse van de "Vluchthuisbeweging" in Vlaanderen en West-Europa. K.U.L., 1981.
- **Demeyer Barbara, Princen Muriel, Van Regenmortel Tine**, Maatzorg in de thuislozenzorg. Een proces van herankeren. Leuven: HIVA, 1997.
- **Dewil Inge**, Mishandelde vrouwen: slachtoffers zonder misdrijf? Federatie Vrouwen tegen Mishandeling vzw, 1989.
- **Dewil Inge, Sterkens An**, Om de lieve vrede. Over geweld tegen vrouwen. EPO, 1994.
- **Lepiae Joyca**, De Tweede Feministische Golf in Vlaanderen. Rosa Fact Sheet nr. 3, september 2000.
- **Maerten Mieke**, Feminisme en Feministische Stromingen. RoSa Fact Sheet nr. 14, juli 2002.
- **Naegels Christine**, Residentiële vrouwenopvang. 'Hulpverlening aan vrouwen en vrouwenhulpverlening, een vanzelfsprekende combinatie?'. VUB, 1989-1990.
- **Opdebeeck Sybille, Bruynooghe Rosemie, Verbruggen Agnes**, Residentiële hulpverlening aan mishandelde vrouwen in Vlaanderen. L.U.C., 1991.
- **Römkens Renée**, Geweld tegen vrouwen in heteroseksuele relaties. Een landelijk onderzoek naar de omvang, aard, de gevolgen en de achtergronden. SUA, Amsterdam, 1989.
- **Rys Brigitte**, Partner-gerelateerd thuisgeweld tegen volwassen vrouwen. RoSa Fact Sheet nr. 15, oktober 2002.
- **Smet Miet**, Balans van tien jaar beleid ter bestrijding van fysiek en seksueel geweld op vrouwen en kinderen. Min. Van Arbeid en Gelijke Kansenbeleid. 1996.
- **Van Huisstede Annie**, Een blauwe maandag. Stichting Blijf van m'n Lijf. Onderzoekpublicatie nr.1. Utrecht, 1992.
- **Vanthienen Annemie**, Huiselijk geweld: oorzaken en gevolgen. RoSa-Fact Sheet nr. 18, november 2002

Webadressen

Telefoonnummers van vluchthuizen vindt u op de RoSa-website in de "Adressengids".

Klik op www.rosadoc.be/site/mainnl/pdf/adrgids.pdf

U vindt ook contactpunten op de volgende websites:

www.julierenson.be/hoofdst3.pdf

www.wvyh.be/weblinks/vluchthuizen.html

www.cgso.be/adressen/vrouwmis.htm

www.wvc.vlaanderen.be/juriwel/info/index.htm

Clïenteel vluchthuizen en vrouwenopvangcentra in het jaar 2001

CAW	VOC of Vluchthuis(*)	Capaciteit (in bedden)	Opnamevragen	Doorverwezen (bvb. volzet)	Opgevangen		Verblijfsduur dagen	Bezetting- graad
					vrouwen	kinderen		
ARCHIPEL	Huis van Vrede	5	10/wk	onbekend	35		60	91
ARTEVELDE	Klemenswerk	17		onbekend	53	52	55	92,4
ARTEVELDE	Vluchthuis Gent	15		onbekend	99	78	29	93,1
DE KEMPEN	De Veder	10	253	102	58	62	22	75
DE KEMPEN	Tussenhuis	10	152	78	24	23	76	98
DE POORT	De Brug	10	onbekend	onbekend	81	61	38	100
DE STROMING	De Witten Hof	15			28	23	62	100
DE TERP	CV Welzijnszorg	14	422	212	49	40	54	81
HAGEBORG	Vluchthuis Diest	5	322	287	35	35	41	100
KLAVERBLAD	Vrouwenopvang	12			45		53	58
LEUVEN	Vluchthuis	18	345	205	52	51	48	100
MARKANT	Het Zijhuis	22			54	51	62	66
MIDDENKUST	De Dreve	onbepaald	259	227	37	12	74	72
MIDDENKUST	Oaze	10	351	304	38	24	73	120
MW-VL	Vluchthuis	14			81	79	17	50
PAPAVER	Vrouwenopvang	10	170		59		49,5	80
STIMULANS	Vrouwenopvang	11	300	250	40	14	87	82
T DAK	De Poort	22	379	221	99	69	40	92
TVERSCHIL	Biehal	5	225	79	39			95
TVERSCHIL	Oude Burelen	15		763				79,7
TVERSCHIL	Vluchthuis	19	482	352	144			83,8
VISSERIJ	Huize Emmaus	20	234	68	95	81	34	
WELZIJNSHUIS	Vluchthuis	16			31	34		
ZO-Vlaanderen	De aansluiting	6	62		20	23	40	100
Totaal	24 centra	301	3956	3148	1296	812	46,11	86,77

Bron: Steunpunt